

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ

ВХ № ПГ-121-00-2

ПОЛУЧЕНО НА 11.01.2021 г.

ДО
КОМИСИЯТА ПО
ВЪПРОСИТЕ НА МЛАДЕЖТА
И СПОРТА КЪМ 44-ТОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОПИЕ:
ДО КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИТЕ ВЪПРОСИ КЪМ
44-ТОТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

ДО НАРОДНИТЕ
ПРЕДСТАВИТЕЛИ ОТ ВМРО

ДО НАРОДНИ
ПРЕДСТАВИТЕЛИ
ОТ 44-ТОТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

СТАНОВИЩЕ

от сдружение „Български родителски централен комитет-БРЦК”
и от неформалната група „БРЦК-Разбунена София”

Относно: Проектозакон за изменение и допълнение на Закона за
закрила на детето със сигнатура 054-01-111 и дата на постъпване
04.12.2020 г., внесен от народни представители на ВМРО

Уважаеми дами и господа народни представители,

Сдружение „Български родителски централен комитет-БРЦК”
приема Проектозакона за изменение и допълнение на ЗЗД като
положителен знак. Документът показва, че в българския парламент има все
още воля да се поправят недоразуменията от редицата промени в сега
действащия ЗЗД, направени на парче чрез преходните и заключителните
разпоредби на няколко други закона, между които и Закона за социалните
услуги, както и да се предотвратят откровените вреди, които се нанасят

върху семейството като среда за отглеждане и възпитаване на уравновесени и любящи личности.

Напълно подкрепяме допълването на текстове, които гарантират, че детето ще получи възможност да израсне в атмосферата на родствена близост и предсказуемост, каквато предлага преди всичко естествената семейна среда:

- Приемането на биологичното семейство и родствената семейна среда като приоритетни за отглеждане на детето (§1. - чл.1 ал.1 и ал.2, §2.- чл.3 т.2, §3. - чл.4 т.1,);
- Задължителното участие на родителите и законните представители във всички производства по закона (§2. – в чл.3 се добавя т.15);
- Съдействието, подпомагането и услугите се предоставят с предимство в биологична и родствена семейна среда (§3. – чл.4 т.1);
- Към осиновяването да се пристъпва след изчерпване на всички останали мерки за закрила по този закон (§5. – в чл.6а ал.4 т.1 се добавя нова б. „д”); в този смисъл се обръща особено внимание на международното осиновяване (§5. – чл.6а ал. 4 т.5 се добавя нова б. ”г”);
- Когато семейството е затруднено да осигури добрия жизнен стандарт на детето, държавата при необходимост следва да осигури за тази цел финансова помощ (§22. – в §43 ал.2 се създава нова т.3).

Вярваме, че този законопроект се опитва да преодолее изключително негативната тенденция правата на детето да се отделят от тези на неговите родители, като представителството на детските права се прехвърля върху външни за семейството служебни лица и се стимулира отчуждаването на родителите и децата. Важна стъпка в тази посока е категоричната подкрепа на родителя за пълноценно включване във всички производства и всички мерки за закрила по този закон:

- Предвижда се осигуряване на правата и законните интереси както на детето, така и на неговите биологични родители, настойници, попечители, законни представители (§2. – в чл.3 т.3);

- Поражда се задължение да се оказва съдействие на родителите от страна на органите по този закон (§7. – в чл.8 ал.1);
- Предвижда се родителите да упражнят правото си да подготвят предвидима за детето среда за отглеждане в случай, че трайно изгубят възможността те самите да я осигурят поради смърт, болест, инвалидност или друго (§7. – създават се нови ал.11 и ал.12 в чл.8);
- Родителите могат да присъстват на изслушване на детето чрез техен законен представител или избран от тях друг подходящ специалист и да получат копие от доклада на ДАЗД (§9. - в чл.15 ал.4 се изменя изр.2);
- Значително се повишава възможността родителят да отреагира по съдебен ред на възникналите по този закон обстоятелства, като съдопроизводството се възлага на Районния съд по настоящия адрес на единия родител и се осигурява прякото му участие в процеса (§12. – в чл.22а ал.1);
- Изтъква се мнението на родителите като определящо за това какви социални услуги ще бъдат ползвани като закрила в семейната среда (§15. – в чл.23 т.2);
- При разглеждане в съда на искане за настаняване на детето извън семейството задължително участват родителите или техен законен представител (§18. – чл.28 ал.3).

Съгласни сме с вносителите, че презумцията за виновност на родителите трябва да бъде заменена с принципите на стриктност, нравственост, административен и съдебен контрол в работата на институциите, ангажирани по този закон:

- Прави се опит за прецизиране на подбора на лицата, пряко ангажирани в дейностите по закрила на детето (§2. – чл.3 т.6);
- Предвижда се административен и съдебен контрол за ефективността от наложените мерки (§2. – чл.3 т.14);
- Нещо повече, предвижда се налагане на санкции при установена незаконосъобразност на наложените мерки - дисциплинарни, финансови, спиране на действието за

- определен период или отнемане на лиценз на доставчика на социалните услуги (§2. – чл.3 т.16);
- Дирекция „Социално подпомагане” не може да представлява детето (§9. – в чл.15 ал.7 се отменя);
  - На социалните работници, длъжностните лица, както и на другите лица, участващи в процедури за осъществяване на мерки за закрила на детето, се вменява задължението да действат според нормативните изисквания за защита на личните данни и да зачитат честта и достойнството както на детето, така и на неговото биологично семейство или на законните му попечители (§10. – чл.16 ал.3);
  - Предвижда се строг контрол върху прилагането на мерките за закрила по този закон заради възможностите за превишаване на права или злоупотреба със служебно положение, включително като изрично се забранява прехвърлянето на телефонната линия за информиране, консултиране и помощ на деца върху други физически и юридически лица (§11. – чл.17а т.17);
  - Определя се, че в дейността си служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, се ръководят не само от Етичен кодекс, а и от Административно наказателни разпоредби за нарушения от страна на държавни органи, членове на комисии и на НПО (§21. – допълнение в §43. ал.2 т.1);
  - Прецизирана е възможността гражданите пряко да се информират за доставчика на социалните услуги от Регистъра на лицензираните доставчици при условия на единност, прозрачност и достъпност (§23. – изменения в чл.162 от Закона за социалните услуги).

Един от ключовите проблеми в прилагането на ЗЗД е свързан с две формулировки:

- Вносителите са се постарали да направят по-прецизно тълкуването на „най-добрия интерес на детето”, като за нас е от особено значение уточнението, че физическото, психическото и интелектуалното посегателство може да е и от страна на публичните институции, техните администрации и социалните единици, предоставящи социални услуги (§20. - §1.т.5);

- В стремежа да се определи конкретно какво означава „дете в риск“, вносителите изрично подчертават, че преценяващият орган трябва да се съобрази с първостепенната роля на биологичните родители/законните представители като субекти във всички процеси и процедури по защита на правата и законните интереси на детето и прилагане на мерките за тази защита (§20. - §1.т.11 нова б.„ж“).

Едно от най-тежките поражения в съдопроизводството по ЗЗД е възможността детето безпричинно с месеци да е далече от своето семейство. В повечето случаи съдът връща детето обратно в неговия дом, но емоционалната травма е безспорна и е за цял живот. Ето защо подкрепяме намерението да се съкратят значително сроковете – както за уведомяването на съда, че дадено дете трябва да бъде изведено от неговото семейство, така и за вземането на решение по казуса (§14. – чл.22).

Приемаме категорично идеята човекът, който подава сигнал за дете в риск, да попълва декларация за верността на изнесените от него факти и така да носи наказателна отговорност (§6. – чл.7 ал.1).

Разочаровани сме, че не е обърнато нужното внимание на:

- Подмяната на подпомагането с услуга – чл.24 от ЗЗД е останал недокоснат. Дълбоко сме убедени, че върху грижата за детето и върху неговата защита не би трябвало по презумция да е възможно начисляването на ДДС;
- Дублирането на функциите на ДАЗД и отделите за закрила на детето към службите за социално подпомагане; това дублиране би имало смисъл, ако ДАЗД не се контролираше само и единствено от самата себе си.
- Формулировката „непосредствен риск от изоставяне“ в чл.36а и чл.36б – тя продължава да буди недоумение, защото става причина за предприемане на санкции срещу родителя при неизвършено деяние.

Препоръчваме на вносителите да имат предвид следното:

- **Проблемите в областта на детското законодателство непременно трябва да се гледат в цялост.** И тук искаме да припомним, че парламентът взе решение да бъде изработен Социален кодекс. Промените в ЗЗД са изключително важни, но само ако дадат тон за промяна на цялата философия в социалното подпомагане.
- **Това, което законодателят не допуска да влезе в закона, се реализира през подзаконовата нормативна база.** Настояваме вносителите да обърнат внимание на променения Устройствен правилник на ДАЗД, както и на проекта на Правилник за приложение на Закона за закрила на детето.
- От не по-малко значение са **промените в Наказателно-процесуалния кодекс, които по същество въвеждат ювеналната юстиция** и отстраняват биологичните родители/законните представители на подрастващия от решаването на неговата съдба в съда.
- **Наскоро промени в Семейния кодекс** създадоха възможност чрез административното припознаване на детето извън съда да се избягва контрола върху работата на институциите, които осъществяват дейностите по ЗЗД.

В този смисъл законопроектът на ВМРО може да се приеме само като първата стъпка в правилната посока.

Първата и за съжаление не решаващата.

Сдружение БРЦК изразява своята надежда вносителите на законопроекта да имат политическата доблест да продължат нататък и наистина да положат усилия българското семейство да бъде защитено и да бъде осъзната при изработването на социалните политики изключителната му значимост като елемент от системата за отбрана на държавата.

За връзка с нас:

brck.ngo@gmail.com

гр.София

ул. «Искър» 38

Людмила Дукова:

Христо Лафчиев:

Явор Гочев:

Милена Савова:

0899 55 2332

0878 74 3489

0878 80 3869

0878 77 8876

Български родителски централен комитет - БРЦК
ЕИК 206075296
гр. София, ул. Граф Игнатиев № 5, етаж 2, офис 208
brck.ngo@gmail.com

04.01.2021г.
Гр.София

С уважение:
Людмила Дукова, сдружение
БРЦК

